

JAN SÖDERQVIST om

jönsiga debattknep

Att publicera en bok har sina sidor. Det här med att bli läst är både på gott och ont. Problemet är att andra människors läsande av den text man har slitit med i månader och år öppnar för otaliga, mer eller mindre bisarra missförstånd, såväl genuina som uppenbart avsiktliga. Folk läser i förbluffande hög utsträckning helt enkelt något annat än vad man faktiskt har skrivit.

Som när det gäller en recension inlagd av en missbelåten läsare av min och Alexander Bards Netocracy, på nätbokhandeln Amazons sajt. Annars fick vi överlag femmor av läsarna, varvade men någon enstaka fyra. Men så mitt i alltihopa fanns där plötsligt denna etta. En herre från Oxford eller liknande tyckte att det här var det dummaste han hade läst. Ta detta med slantsinglingen, skrev han.

På ett ställe i boken förekommer nämligen ett resonemang om evolutionen och hur denna kan beskrivas som en algoritm, eller en maskin, som sorterar fram vinnare. Här lånar vi en bild från den amerikanske filosofen Daniel Dennett: utslagsturneringen. Det är, skriver vi, högst osannolikt att någon skulle vinna i slantsingling 20 gånger i rad. Icke desto mindre kan vi garantera framgallringen av en sådan turknutte om bara två villkor är uppfyllda: dels tillräckligt mycket tid, dels 1 048 576 deltagare som ställs mot varandra i just en utslagsturnering. Någon kommer då av nödvändighet att vinna 20 gånger i rad, och alla förlorare har då gallrats bort. På det sättet kan man betrakta den evolution som har gallrat bort 99,99 procent av alla arter som någonsin har funnits.

INTE SÄRSKILT KOMPLICERAT. Icke desto mindre fullt möjligt att missuppfatta, tydligen. Den ilske läsaren trodde sig nämligen ha läst att alla dessa slantsinglare skulle garantera att det skulle bli antingen krona eller klave 20 gånger i rad. Och det hade oneligen varit förfärligt dumt. Men det hade vi faktiskt inte skrivit. Utan bara just det att någon till slut skulle ha vunnit alla sina 20 "matcher".

Nu är ju Amazon en interaktiv miljö, det finns möjligheten att gå i svaromål. Vilket vi valde att inte göra – det är litet pinsamt att erkänna att man sitter och lusläser omdömen om en själv så där. Men det är i alla fall trevligt att möjligheten finns. Annat är det med vår tjugiga public service-radio.

Vår andra bok, Det globala imperiet, kom nyligen

ut här i Sverige, och recenserades förhållandevis snabbt i P1. En därstädes anställd farbror, Björn Elmbrant, harklade sig och förkunnade att här har vi att göra med nyliberala tankar. Vilket är riktigt jönsigt. Kokar man ner denna något yviga text till en enda idé, så är det idén om att den ekonomiska globaliseringen måste följas av en politisk dito av en lång rad olika skäl. En starkare stat på en relevant, global, nivå, med andra ord. Det vill säga: raka motsatsen till nyliberalism. Dock är boken starkt kritisk till den traditionella vänstern.

VARFÖR DETTA AVSIKTLIGA MISSFÖRSTÅND är funktionellt, eftersom just ordet "nyliberal" är ett skällsord. Det fungerar så att man kallar något för nyliberalt, och då förstår alla att det är dåligt utan att man behöver argumentera vidare. För säkerhets skull berättade farbror Elmbrant att vi ävenledes är Pinochet-anhängare och smyg nazister, om det nu var någon som ännu tvekade. Och när vi som ett experiment förhörde oss om möjligheten att gå i svaromål, möttes vi bara av oförskämdheter.

Varför tar jag nu upp er tid med detta? Ren självupptagenhet? Nej, det här är faktiskt litet viktigt. För konsekvensen av den galopperande fördumningen och förslumningen av medierna – alla de avsiktliga missförstånden, alla de fejkade "debatterna" – är att den kvalificerade diskussionen flyttar ut ur offentligheten och in i de slutna nätverken, där man slipper det värsta tramset. Unga begåvningar vänder i stora skaror massmedierna ryggen, och söker sig istället till just interaktiva miljöer. Vilket på sikt leder till just de förändringar inom politik, kultur och ekonomi som vi skriver om i våra böcker. Våra mest oförstående kritiker ger oss vatten på alla våra kvarnar.

Jan Söderqvist (jan.soderqvist@bahnhof.se) är skribent. Hans och Alexander Bards bok Det globala imperiet: Informationsålderns politiska filosofi utges på Bonnier Fakta.

